

**Programa școlară
pentru disciplina**

LIMBA ȘI LITERATURA MATERNĂ CROATĂ

clasa a IX-a

**Trunchi comun și curriculum de specialitate
pentru filiera teoretică, profilul uman, specializarea filologie**

- 2025 -

Programa de Limba și literatura croată maternă pentru nivel liceal, filieră teoretic, profil uman, specializarea filologie, este construită ca un instrument curricular esențial pentru formarea competențelor lingvistice, culturale și literare ale elevilor aparținând minorității croate. Aceasta reflectă atât tradiția literară și lingvistică a spațiului croat, cât și nevoile educaționale contemporane, răspunzând provocărilor unei societăți orientate către comunicare, multiculturalitate și dezvoltare personală.

Documentul curricular se axează pe dezvoltarea integrată a competențelor de receptare și producere a mesajelor orale și scrise, cultivând o utilizare corectă, fluentă și expresivă a limbii croate în contexte variate. Programă urmărește consolidarea identității lingvistice și culturale a elevilor, facilitând totodată deschiderea spre diversitate și dialog intercultural. Prin intermediul textelor literare și nonliterare, elevii sunt încurajați să observe mecanismele interne ale limbii, să înțeleagă funcțiile comunicării și să aplice cu discernământ regulile limbii standard.

Componenta literară a programei valorifică patrimoniul cultural croat în întreaga sa complexitate, incluzând opere reprezentative din diferite epoci, de la perioada medievală și renaștere până la modernism și literatura contemporană. Elevii sunt invitați să descopere teme, simboluri, curente literare și particularități ale expresiei artistice, dezvoltându-și astfel sensibilitatea estetică și capacitatea de interpretare critică. Analiza textului literar este gândită ca un proces activ, în care elevul formulează întrebări, emite ipoteze, compară, argumentează și ajunge la interpretări personale, sprijinite de cunoștințe teoretice solide.

Un alt aspect important al programei îl reprezintă dimensiunea interdisciplinară. Literatura este abordată în relație cu istoria, filosofia, artele vizuale, muzica, stimulând gândirea comparativă și înțelegerea contextelor culturale. Această abordare holistică contribuie la formarea unui profil umanist complet, oferind elevilor instrumente pentru a conecta operele literare cu întrebările majore ale culturii și societății.

Programa pune un accent semnificativ pe dezvoltarea competențelor scrise, în special prin redactarea compunerilor, a eseului interpretativ, a recenziei și a altor tipuri de texte argumentative. Se urmărește formarea unui stil personal, coerent și matur, care să reflecte atât originalitatea elevului, cât și rigoarea limbajului academic. Exprimarea orală este, de asemenea, cultivată prin dezbateri, prezentări, interpretări dramatizate și activități colaborative, menite să dezvolte încrederea, claritatea și coerența discursului.

Programa funcționează ca un cadru flexibil, adaptabil intereselor elevilor și realităților comunității. Profesorul are libertatea de a selecta texte și metode adecvate grupului de elevi, stimulând motivația și participarea activă. Totodată, documentul promovează autonomia elevului, încurajând lectura voluntară, proiectele individuale și explorarea resurselor culturale din mediul local și online.

În ansamblu, programa de Limba și literatura croată maternă pentru liceu, filiera teoretică, profilul uman, specializarea filologie își propune să formeze tineri capabili să comunice fluent, să înțeleagă complexitatea lumii literare și culturale și să utilizeze limba croată ca instrument al creativității, reflecției și dialogului. Aceasta reprezintă un fundament esențial pentru dezvoltarea identității și competențelor filologice, sprijinind formarea unor absolvenți responsabili, critici și cultural integrați.

COMPETENȚE GENERALE

C.G.1	Producerea de texte scrise și orale
C.G.2	Receptarea, înțelegerea, analizarea și interpretarea textelor literare
C.G.3	Reflecția asupra limbii și literaturii
C.G.4	Analizarea și compararea diferitelor texte literare și non-literare, prin înțelegerea valorilor, tradițiilor și perspectivelor culturale ale diferitelor comunități

CLASA a IX-a
COMPETENȚE SPECIFICE ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Producerea de texte scrise și orale

Clasa a IX-a
1.1. Redactarea de texte scrise   - redactarea unei povestiri scurte, pornind de la o imagine, un citat sau fragment de text- redactarea unui eseu pe o temă literară sau socială, argumentând punctul de vedere- citirea unui text literar sau non-literar și redactarea unui rezumat concis- redactarea unui jurnal pe o temă propusă de profesor, reflectând asupra unor experiențe personale sau asupra unui text literar
1.2. Exprimarea orală clară și argumentată   - dezbateri pe teme literare sau sociale- pregătirea și susținerea unei prezentări despre un gen literar sau o specie literară, folosind exemple de texte.- citirea unui text literar sau nonliterar și prezentarea orală a rezumatului acestuia colegilor, prin evidențierea ideilor principale și a detaliilor relevante- interpretarea unor roluri dintr-un text literar sau crearea unor scenete scurte pentru redarea evenimentelor unei povestiri- alegerea unei teme din literatură sau de actualitate și exprimarea orală a opiniei prin susținerea cu argumente și exemple
1.3. Adaptarea limbajului la diferite contexte și audiențe   - redactarea unui e-mail formal către o instituție și a unui mesaj informal către un coleg, apoi prezentarea orală a acestora- realizarea unor interviuri simulate, alternând rolul de jurnalist și pe cel de interviuat, pe teme literare și sociale- interpretarea unor personaje dintr-un text literar, care trebuie să comunice între ele în contexte diferite- redactarea unui discurs argumentativ și susținerea acestuia în fața clasei, adaptând limbajul pentru a convinge un grup diferit de ascultători
1.4. Utilizarea corectă a normelor gramaticale și ortografice   - identificarea și corectarea greșelilor gramaticale și de ortografie din texte date- dictarea de texte literare sau informative care trebuie scrise corect respectând regulile de ortografie, gramaticale și de punctuație- rescrierea unui text simplu prin aplicarea regulilor gramaticale și de ortografie, eventual transformarea stilului din informal în formal și invers- redactarea unui eseu sau a unei compuneri și revizuirea textului pentru a corecta greșelile de ortografie și gramaticale- exerciții în echipă de identificare a greșelilor dintr-un text și corectarea lor punctând fiecare greșeală corectată
1.5. Revizuirea și îmbunătățirea textelor   - redactarea unei compuneri sau a unui eseu, citirea textului și revizuirea lui pentru claritate, coerență, corectitudine gramaticală și ortografică- realizarea schimbului de texte scrise și oferirea feedbackului constructiv colegilor prin indicarea punctelor forte și a aspectelor ce necesită îmbunătățire- rescrierea unui text incomplet sau greșit structurat- transformarea unui text informal (mesaj, povestire, jurnal) într-un text formal- exerciții în echipă de identificare a greșelilor și incoerențelor într-un text dat și formularea unor propuneri de îmbunătățire

2. Receptarea, înțelegerea, analiza și interpretarea textelor literare

Clasa a IX-a

2.1. Identificarea și înțelegerea elementelor fundamentale ale textului literar

- citirea unui text narativ și identificarea elementelor de structură: expozițiunea, intriga, desfășurarea acțiunii, punctul culminant și deznodământul
- elaborarea unei fișe de caracterizare a personajului principal, menționând trăsăturile morale, fizice și comportamentale, susținute cu argumente din text
- identificarea temei principale a textului și a motivelor literare recurente (dragostea, natura, libertatea), ilustrându-le cu exemple din text
- analiza limbajului și a stilului autorului (sublinierea expresiilor, figurilor de stil și explicarea efectului lor asupra atmosferei textului)
- rearanjarea evenimentelor principale ale unui text în ordine cronologică
- realizarea unei hărți conceptuale a textului prin notarea temei, personajului, locului, timpului, conflictului și mesajului

2.2. Analizarea și interpretarea conținutului și formei textului

- analiza relației dintre formă și conținut
- compararea a două texte literare care au aceeași temă
- realizarea unui comentariu literar ghidat
- analiza din punct de vedere stilistic a unui text literar
- determinarea tipului de narator și discutarea modului în care perspectiva narativă influențează percepția cititorului
- reconstituirea atmosferei unui text dat prin realizarea unei scurte dramatizări

2.3. Evaluarea semnificației și valorii textului

- antrenarea într-o discuție dirijată despre mesajul și valoarea textului
- redactarea unui scurt text prin care se explică semnificațiile operei și emoțiile pe care le-a trezit
- compararea valorilor transmise de două texte diferite (text tradițional vs text modern)
- argumentarea valorii și relevanței unei opere literare studiate
- crearea unui portofoliu personal de lecturi
- redactarea unei recenzii a unei opere literare studiate apreciind tema, personajele, stilul și mesajul
- rescrierea unui fragment dintr-o operă clasică, adaptându-l la realitățile contemporane

2.4. Corelarea textului cu contextul său istoric și cultural

- compararea unui text literar cu un document istoric sau imagine de epocă
- lecturarea unui text clasic și a unui text modern cu teme similare
- analiza influențelor culturale externe asupra unui autor
- antrenarea într-o dezbateră pornind de la un text clasic pe tema "Este mesajul operei valabil și azi?"

2.5. Formularea și susținerea unei interpretări personale

- realizarea unui jurnal de lectură personal
- redactarea unui eseu scurt privind formularea propriei interpretări asupra unei teme sau unui personaj, argumentând cu exemple dintr-un text studiat
- exprimarea opiniei personale cu privire la semnificația textului
- interpretarea unui text printr-o formă artistică (desen, colaj, poezie, scurt videoclip, ilustrație)
- redactarea unei scrisori adresate unui personaj sau autor și exprimarea opiniei despre acțiunile, alegerile sau mesajele operei
- reinterpretare creativă prin rescrierea finalului unei opere sau a unei scene dintr-o operă, oferind o altă perspectivă asupra personajelor sau evenimentelor

2.6. Utilizarea unui vocabular adecvat în analiza literară

- elaborarea unui mini-dicționar de termeni literari, explicarea lor cu propriile cuvinte și oferirea de exemple din textele literare studiate

Clasa a IX-a

- etichetarea textului cu termeni literari (identificarea și notarea pe marginea textului a termenilor potriviți)
- realizarea reformulării academice a enunțurilor simple în limbaj literar adecvat
- realizarea unei fișe de analiză a textului
- analiza colectivă a unui text literar
- scrierea unui mini-comentariu literar prin utilizarea a minimum cinci termeni de specialitate
- crearea unei hărți de concepte
- realizarea peer review-ului

3. Reflecția asupra limbii și literaturii

Clasa a IX-a

3.1. Recunoașterea normelor limbii standard

- compararea limbii croate standard cu dialectele limbii croate
- redactarea sau dictarea de texte scurte și verificarea corectitudinii ortografice și de punctuație
- rescrierea unui text informal în stil formal cu respectarea normelor limbii standard
- compararea limbii literare dintr-un text clasic cu limba actuală
- realizarea unei fișe de analiză lingvistică
- participarea la un test interactiv (Kahoot, Qizzz) despre reguli gramaticale și ortografice
- consultarea codurilor lingvistice – utilizarea dicționarilor și îndreptarelor ortografice

3.2. Reflectarea asupra stilului autorului și a limbajului folosit

- identificarea trăsăturilor stilistice într-un text
- lecturarea a două texte scurte cu teme similare și compararea diferențelor de stil
- analiza limbajului personajelor
- transformarea unui fragment liric într-un text narativ sau informativ cu păstrarea sensului de bază
- elaborarea unui jurnal de lectură reflexiv pentru notarea observațiilor despre felul de exprimare al autorului
- elaborarea unui comentariu de stil pe fragmente
- elaborarea unei scurte compuneri sau poezii, imitând stilul unui autor studiat
- crearea unui afiș sau colaj pentru a reprezenta vizual stilul unui autor

3.3. Analizarea modului în care literatura reflectă limba vorbită și schimbările lingvistice

- compararea limbii literare vechi cu limba literară actuală
- analiza dialogurilor dintr-o piesă de teatru sau roman, observând expresiile arhaice sau de epocă
- actualizarea unui fragment literar vechi, înlocuind expresiile arhaice cu variantele moderne, păstrând sensul
- identificarea în textele literare croate a influențelor din alte limbi
- lecturarea de proverbe, zicători sau fragmente de literatură populară și identificarea expresiilor păstrate în limba contemporană
- analiza de texte moderne (proză modernă, bloguri, poezie urbană) în care apare limbajul tinerilor
- analiza unui fragment bilingv sau dialectal
- argumentarea influenței tehnologiei, culturii și societății asupra evoluției limbii și compararea cu tendințele observate în literatură

3.4. Conștientizarea relației limbă-literatură-cultură

- analiza textelor literare cu tematică identitară
- elaborarea unei hărți digitale sau a unui poster și notarea regiunilor croate, a expresiilor dialectale și a operelor literare reprezentative pentru fiecare regiune
- traducerea de expresii idiomatice croate în alte limbi
- selectarea dintr-un text a elementelor care descriu tradiții, obiceiuri, mentalități
- redactarea unei scurte narațiuni inspirată dintr-o tradiție, sărbătoare sau obicei local, folosind elemente culturale autentice
- analiza unui cântec popular sau a unei poezii populare, discutând ce valori culturale și sociale transmite

Clasa a IX-a

- compararea unui text literar croat și a unui text literar din literatura universală, având aceeași temă

3.5. Evaluarea critică a normelor literare și lingvistice

- analizarea abaterilor intenționate de la normă (identificarea expresiilor care nu respectă norma standard).
- compararea versiunilor corectate ale unui text una corectă din punct de vedere gramatical și una din punct de vedere literar
- elaborarea unui jurnal pentru notarea exemplurilor din lecturile în care autorii folosesc intenționat diferite forme de limbaj
- organizarea unei dezbateri pe tema "Trebuie literatura să respecte normele limbii standard?"
- analizarea limbajului poetic neconvențional
- elaborarea unui scurt text (poezie, dramă, proză) cu încălcarea deliberată a unei norme pentru un efect expresiv
- compararea limbajului jurnalistic și literar
- realizarea unui proiect pe tema "Evoluția normelor – de la tradiție la modernitate"

3.6. Explicarea teoriilor literare de bază și a concepțiilor despre limbă și literatură

- derularea unei discuții introductive pe tema „Ce este literatura?”.
- identificarea elementelor de bază dintr-un text literar: temă, motiv, simbol, personaj, narator, spațiu, timp
- realizarea unui portofoliu de fișe cu termeni de bază explicați prin exemple din textele studiate
- identificarea genurilor literare în urma lecturii unor texte
- elaborarea unei hărți vizuale cu principalele concepte teoretice
- analizarea perspectivei narative prin identificarea tipului de narator
- compararea a două texte despre același subiect, unul literar și unul informativ pentru identificarea diferențelor de funcție și expresivitate
- Identificarea vocii narative sau lirice dintr-un text dat
- formularea unei reflecții metalingvistice pe tema „Ce înseamnă o limbă frumoasă?”

4. Analizarea și compararea diferitelor texte literare și non-literare, prin înțelegerea valorilor, tradițiilor și perspectivelor culturale ale diferitelor comunități**Clasa a IX-a****4.1. Identificarea elementelor culturale relevante**

- exersarea lecturii unui text literar și notarea simbolurilor culturale
- analizarea unui text literar dintr-o anumită perioadă și identificarea valorilor și tradițiilor dominante
- compararea obiceiurilor culturale prin lectura unui text din literatura croată și a unui text din literatura universală
- elaborarea unui mini-dicționar al termenilor sau expresiilor cu conotații culturale dintr-un text
- analizarea artei populare în literatură
- elaborarea unui colaj cu imagini reprezentând elementele culturale identificate într-un text lecturat
- elaborarea unui jurnal pentru notarea referințelor culturale observate în textele lecturate
- compararea unei opere literare cu o imagine
- redactarea unui interviu imaginar cu un personaj literar despre valorile și tradițiile comunității sale

4.2. Compararea perspectivei culturale

- realizarea unei lecturi duble: două culturi, două perspective.
- analizarea unui personaj literar și identificarea trăsăturilor, valorilor și comportamentelor culturale, apoi compararea acestuia cu un personaj dintr-o altă cultură
- rescrierea unei scene dintr-un text literar croat plasând-o într-un alt context cultural
- analizarea valorilor comune și divergente
- imaginarea unei scene de interpretare a unui text de către un cititor străin, apoi compararea cu interpretarea unui cititor croat
- compararea unui text literar croat cu o adaptare cinematografică străină sau un film care tratează teme similare

Clasa a IX-a
- elaborarea unei hărți vizuale cu concepte culturale și marcarea modului în care sunt reflectate în diferite culturi
4.3. Analizarea impactului cultural asupra conținutului textului
- analizarea unui text literar și identificarea elementelor care reflectă normele și valorile perioadei căreia îi aparține - realizarea unei cercetări documentare pe tema „Ce ne spune istoria?”. - identificarea într-un text a tradițiilor, credințelor, normelor comportamentale și discutarea manierei în care ele influențează personajele - analizarea de termeni, expresii, termeni și structuri tipice unei perioade - compararea versiunilor culturale ale aceleiași teme - dezbateri pe tema ”Cultura și valorile – din text în realitate” - rescrierea unei scene dintr-o operă clasică adaptată la contextul cultural contemporan - Realizarea unui mini-proiect „Cultura în text, textul în cultură”
4.4. Interpretarea valorilor culturale
- lectura unui fragment dintr-un text literar și ghidarea spre identificarea valorilor transmise - organizarea unei dezbateri literare pe tema „Dialog între valori” - Identificarea unei valori promovate într-un text clasic și compararea acesteia cu percepția actuală asupra acelei valori - exersarea analizei semiotice pe tema „Simboluri ale valorilor” - alegerea unui personaj ce întruchipează o valoare culturală și realizarea unui portret valoric - derularea unei activități interdisciplinare „Valorile în artă și literatură” - elaborarea unui jurnal de reflecție ”Cultura empatiei” - compararea valorilor exprimate într-un text din lectura croată cu cele dintr-un text din literatura română sau universală
4.5. Evaluarea respectului/criticii culturale
- realizarea unei personificări interpretative „Dacă textul ar vorbi”. - compararea a două texte cu abordări diferite asupra aceleiași valori – ”Cultura în oglindă” - analizarea expresiilor care critică societatea, moravurile sau tradițiile în cadrul activității „Ironia ca armă culturală” - analizarea unui text modern sau contemporan care contestă o normă culturală (ex. autoritatea, stereotipurile de gen) - redactarea unui text argumentativ de o pagină răspunzând la întrebarea ”Autorul respectă sau critică valorile culturale prezentate?” - compararea unei valori culturale dintr-un text clasic cu perspectiva contemporană a aceleiași valori - organizarea unei dezbateri pe tema „Modul în care un text literar poate contribui la schimbarea atitudinilor sociale și culturale
4.6. Utilizarea limbajului cultural adecvat
- identificarea expresiilor idiomatice sau proverbiale din texte literare croate și explicarea sensului lor cultural - compararea unor expresii asemănătoare din limba croată și din alte limbi și discutarea diferențelor de sens și utilizare - citirea unor texte literare sau publicistice care reflectă tradiții și valori ale culturii croate - simularea unor situații de comunicare interculturală (ex. conversație între tineri de culturi diferite) - realizarea unui proiect multimedia despre simboluri, tradiții sau sărbători croate (ex. Dan kravate) - prezentarea unui material comparativ despre obiceiurile românești și croate prin utilizarea unui limbaj cultural adecvat - redactarea unui text argumentativ pe tema ”Importanța păstrării identității culturale” - realizarea unui interviu cu o persoană din comunitatea croată despre tradiții și obiceiuri - prezentare orală despre un element al patrimoniului cultural imaterial (ex. dans, port popular, gastronomie) - organizarea unor dezbateri despre diferențele dintre registrul formal și informal al limbii croate în contexte culturale

CLASA a IX-a
CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Domenii de conținut	Conținuturi	
	Trunchi comun	Curriculum de specialitate
1. Comunicare	-comunicarea cotidiană formală și informală	-analizarea procesului comunicativ (emițător, mesaj, canal, cod, receptor, context, feedback)
	-comunicarea verbală și nonverbală	-modele moderne ale comunicării (comunicare interculturală, media, digitală)
	-comunicarea scrisă și orală	-diferența între comunicarea publică, academică și artistică
	-comunicarea persuasivă și argumentativă	-comunicarea profesională – registre de limbă și limbaje specializate (jurnalistic, științific, administrativ)
	-comunicarea în contexte interculturale	-ascultare critică și interpretare nuanțată a mesajelor
	-ascultarea activă și participarea la dialog	-comunicarea în rețelele sociale: stil, ton, etică digitală
	-monologul, dialogul, discuția în grup	-conceptele de identitate, diversitate, stereotip, alteritate
	-rolul emițătorului, receptorului și al contextului comunicativ	-comunicarea în contexte multiculturale
	-componentele procesului comunicativ (emițător, mesaj, canal, cod, receptor, context)	-comportamentul comunicativ în contexte culturale diferite
	-organizarea ideilor în funcție de scopul comunicării	-limbajul expresiv și figurativ în discursul literar și cotidian
	-conectori logici și marcatori discursivi (utilizarea corectă a structurilor de legătură)	-expresivitatea orală: ton, ritm, intonație, pauză retorică
-bariere de comunicare și strategii de depășire a acestora	-reflecția limbii asupra valorilor culturale croate și europene	
Observații: <i>Texte propuse pentru analiză: știri, anunțuri, fragmente din literatura croată și europeană, fragmente din piese de teatru și film, pasaje de critică literară, documente scrise în diferite stiluri și limbaje (stil publicistic, jurnalistic, administrativ, științific)</i> Tipuri de interacțiuni propuse: <i>redactarea de texte argumentative, dezbateri, explicații, conversații formale și informale, dialoguri între doi sau mai mulți participanți, elaborarea de mesaje orale și scrise</i>		
2. Elemente de construcție a comunicării	-limba și comunicarea; limba ca sistem de semne; natura semnului lingvistic; expresie și conținut	- funcțiile limbii în contexte academice și profesionale -adaptarea limbajului la situații de comunicare formală și informală -relația dintre expresie și conținut -analiza relației formă-sens în texte de specialitate
	- fonemul; trăsăturile distinctive ale fonemului; fonem, alofon (variantă fonemică) și fon (sunet)	-definiția fonemului și rolul său în diferențierea sensurilor; fonemul ca unitate anstractă a sistemului fonologic -diferența între fonem (unitatea abstractă), alofon (varianta fonemică contextuală) și fon (realizarea fizică a sunetului)

Domenii de conținut	Conținuturi	
	Trunchi comun	Curriculum de specialitate
	- proprietățile fonetice (acustice și articulatorii) și fonologice (funcționale) ale fonemului; fonetica și fonologia	-aspecte acustice: frecvență, intensitate, durată
	-limba croată standard și dialectele; sistemul fonemic al limbii croate standard; principalele trăsături ale sistemului fonemic al dialectelor čakavian și kajkavian în raport cu limba croată standard; elementele standard și dialectale în fonologie	- prezentarea dialectelor limbii croate: čakavian, kajkavian, štokavian; zonele de raspândire ale fiecărui dialect; elemente specifice fonetice și fonologice ale fiecărui dialect
	- clasificarea fonemelor; vocale și consoane; clasificarea după sonoritate, locul și modul de articulare	- noțiunea de fonem și rolul său în comunicare; criteriile generale de clasificare a fonemelor; poziția și funcția fonemelor în structura lexicală; aplicarea cunoștințelor fonetice în comunicare
	-scrierea; grafemul (litera) și fonemul; formarea sistemului grafic latin al limbii croate; limba vorbită și limba scrisă; gramatica și stilistica	- relația dintre limba vorbită și limba scrisă; situații de necorespondență între grafem și fonem; evoluția istorică a scrierii croate: de la glagolitic la alfabetul latin modern; adaptarea mesajului în funcție de canalul de comunicare; noțiunea de gramatică: sistemul regulilor limbii; noțiunea de stilistică: varietăți funcționale ale limbii
	-ortografie și ortoepie	- noțiunea de ortografie și rolul ei în comunicare; principiile ortografice ale limbii croate: fonemic, morfologic, etimologic și tradițional; noțiunea de ortoepie și rolul pronunției corecte în comunicare; noțiunea de normă lingvistică și importanța ei în unitatea limbii
	- fonemele <i>č, dž, ć și đ</i> analizate din perspectiva scrierii și a pronunției corecte	- descriere articulatorie și acustică a fonemelor <i>č, dž, ć și đ</i> ; rolul acestor foneme în distingerea sensului cuvintelor; conștientizarea importanței pronunției corecte pentru claritatea comunicării
	-alternanțe ale fonemelor și grupurilor de foneme: asimilarea consoanelor după sonoritate și după locul de articulare; pierderea consoanelor și/sau simplificarea grupurilor consonantice; palatalizarea, sibilizarea și iotacizarea; alternanțele dintre ije, je, e și i în vorbire și în scriere, specifice limbii croate standard și dialectelor	
	-trăsături segmentale și suprasegmentale; accentul și durata (cantitatea); sistemul de accentuare al limbii croate standard; sistemele de accentuare ale dialectelor čakavian și kajkavian în raport cu limba standard	- analiza și recunoașterea trăsăturilor segmentale și suprasegmentale ale limbii croate standard; studiul accentului în limba croată standard; durata (cantitatea) vocalică și rolul ei fonologic; sistemul de accentuare în dialectele čakavian și kajkavian

Domenii de conținut	Conținuturi	
	Trunchi comun	Curriculum de specialitate
	-cuvinte accentuate și neaccentuate; clasificarea cuvintelor neaccentuate (enclitice și proclitice); trăsături suprasegmentale la nivelul propoziției: accentul propozițional, melodia propozițională, tempo-ul, intensitatea, pauza (valori ale limbii vorbite)	
	-reprezentarea grafică a mijloacelor intonative: punct, semn de întrebare, semn de exclamare; semnele de punctuație; reguli de utilizare a acestora	
	-fonosistilistica; marcarea stilistică și valoarea funcțională a unităților fonologice; proprietățile impulsive și expresive ale fonemelor, accentelor și intonației	- înțelegerea rolului fonosistilisticii ca ramură care analizează valoarea expresivă și estetică a sunetelor; identificarea modului în care fonemele, accentele și intonația pot marca stilul (solemn, familiar, artistic, regional etc.); ecunoașterea funcției distinctive, delimitative și expresive a fonemelor; observarea efectelor fonetice în poezie, publicitate, discursuri
	-grafostilistica	- înțelegerea grafostilisticii ca domeniu care studiază aspectele expresive și funcționale ale scrisului; utilizarea conștientă a majusculilor, semnelor de punctuație și a paragrafului pentru organizarea și expresivitatea textului; modul în care scrierea reflectă particularitățile culturale și regionale
	-limba croată de la începuturile scrisului până la sfârșitul secolului al XV-lea	

Observații: Se vor utiliza dicționare, îndreptare ortografice și ortoepice.

Domenii de conținut	Conținuturi	
	Trunchi comun	Curriculum de specialitate
3. Lectură	- denumirea și conceptul de literatură; genuri și specii literare; știința literaturii; istoria literaturii; teoria literaturii; critica literară; relația dintre literatură și limbă; textul, literatura și societatea; literatura și celelalte arte; scopul studierii literaturii; literatura croată și universală; epoci și perioade; stiluri și curente; literatura clasică și modernă; literatura orală și scrisă; analiza și interpretarea textelor literare	- delimitarea literaturii ca formă de artă bazată pe limbaj - clasificarea textelor literare după gen (liric, epic, dramatic) - componenta teoretică, istorică și critică a studiului literar - rolul istoriei literaturii în înțelegerea evoluției textului artistic - concepte de bază din teoria literaturii (temă, motiv, personaj, narațiune, lirism, compoziție) - scopul și funcția criticii: interpretare, evaluare, contextualizare - rolul limbii ca mijloc de expresie artistică - relațiile interdisciplinare: literatură și muzică, pictură, film, teatru - dezvoltarea gustului estetic, a gândirii critice și a sensibilității artistice - aplicarea noțiunilor teoretice în analiza textelor croate și universale
	Genul liric - Conceptul și evoluția genului liric - tipuri, forme și trăsături ale genului liric - clasificarea tematică a genului liric: poezia patriotică, socială, spiritual-religioasă, reflexivă, de dragoste, peisagistică - stilul și mijloacele stilistice: vers, strofă, ritm	-definirea genului liric ca modalitate de exprimare a trăirilor, sentimentelor și emoțiilor -evoluția poeziei croate de la creația populară la lirica modernă și contemporană -analiza tipurilor de poezie: ode, elegii, imnuri, balade, sonete, epigrame, epitafuri - recunoașterea trăsăturilor specifice lirismului: subiectivitate, expresivitate, concentrare semantică, imaginație, ritm interior - identificarea expresiei eului liric (perspectiva, tonul, vocea poetică) - analiza limbajului poetic: figuri de stil, simboluri, imagini artistice - recunoașterea temei, motivelor și sentimentelor dominante - înțelegerea și interpretarea sensurilor explicite și implicite ale textului liric
	Genul epic - conceptul și evoluția genului epic - trăsăturile genului epic - speciile lirico-epice: epopeea, poemul epic, povestirea în versuri - speciile genului epic: basmul, fabula, povestirea, nuvela, romanul, memoriile, autobiografiile, biografiile	-definirea genului epic ca modalitate narativă de reflectare a realității -caracteristicile esențiale ale epicului: prezența naratorului, acțiunea, personajele, spațiul, timpul, conflictul -evoluția genului epic în literatura croată – de la epopeea clasică la romanul modern și postmodern -comparația între epicul popular și cel cult (oral vs. scris) -funcțiile artistice și etice ale epicului

Domenii de conținut	Conținuturi	
	Trunchi comun	Curriculum de specialitate
	Genul dramatic - conceptul și evoluția genului dramatic - trăsăturile genului dramatic - speciile genului dramatic: drama, tragedia, comedia	- definirea genului dramatic ca formă literară destinată reprezentării scenice - diferențierea genului dramatic de epic și liric - evoluția dramaturgiei: de la tragedia și comedia antică, la drama clasică, modernă și contemporană - influența contextului istoric și cultural asupra formei și tematicii dramelor - lipsa naratorului omniscient; înlocuirea relatării cu acțiunea și replicile personajelor
	Formele literare discursive -concept, evoluție, tipuri -forme și trăsături – jurnal de călătorie, studiu, eseu, articol, critică, feuilleton, polemică	- conceptul de formă literară discursivă -evoluția formelor discursive – de la retorica clasică la modernitatea publicistică -tipologia formelor literare discursive: -forme subiective (eseu, jurnal) -forme obiective (studiu, articol informativ) -forme critice (critica literară) -forme publicistice literaturizate (feuilleton)
	Literatura clasică -Lucrări literare fundamentale ale civilizației: Biblia, Talmudul, Coranul, Ghilgameș, Mahabharata -literatura clasică – greacă și romană, „clasic” ca marcă valorică	-conceptul de <i>literatură clasică</i>: sens istoric și valoare canonică - bibliotecă fundamentală a civilizației: rolul textelor fondatoare -importanța Antichității pentru literatura europeană și croată - valori religioase, morale, simbolice; influența asupra culturii europene - rolul mitologiei grecești -valoarea culturală a tragediei grecești -importanța culturii latine pentru spațiul european și croat
	Literatura medievală -Lirica trubadurilor - Cele mai vechi monumente scrise croate –Tradiția chirilometrică, texte biblice și liturgice, texte istorice și juridice, proză religioasă și laică - Dramă, mistere religioase	-definirea perioadei medievale și a particularităților culturale europene și croate -rolul Bisericii și al cancelariei în dezvoltarea literaturii medievale -limbile culturii medievale: slavona veche, latina, croata veche -Bašćanska ploča: limbă, alfabet, conținut, relevanță culturală -importanța medievalului în formarea culturii croate -valoarea patrimoniului scris medieval ca sursă de identitate europeană și slavă
<i>Observații: Se vor utiliza texte suport din manual și diverse surse.</i>		
4. Elemente de interculturalitate	-Interculturalitate – concepte de bază	-identitatea culturală croată: limbă, tradiții, patrimoniu, spațiu geografic -interculturalitatea ca proces de dialog, schimb și învățare reciprocă
	-Limba croată în context multicultural	
	-Literatură și cultură croată în dialog cu alte culturi	
	-Patrimoniul cultural croat și european	

Domenii de conținut	Conținuturi	
	Trunchi comun	Curriculum de specialitate
	-Textul ca spațiu al interculturalității -Dialogul intercultural în societatea contemporană	-relația culturii croate cu culturile vecine: română, slovenă, sârbă, maghiară - rolul limbii croate în identitatea națională și culturală - rolul limbii în păstrarea identității comunităților croate minoritare - studiu de caz: comunitatea croată din România
<i>Observații: studii lingvistice și istorice, materiale suport pentru dezbaterile fiecărei teme</i>		

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
FILCA ANA	Grad didactic I	Liceul Teoretic Bilingv Româno-Croat Carașova, Caraș-Severin
LUCACELA B. MARIAN	Grad didactic I	Școala Gimnazială Lupac, Caraș-Severin
MIȘTOIU ALINA	Grad didactic I	Liceul Teoretic Bilingv Româno-Croat Carașova, Caraș-Severin

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
NECULAI LIVIA	Expert, prof.	Ministerul Educației și Cercetării
VARADI IZABELLA - EVA	Consilier, prof. Dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
LAȚCHICI MARIA	Lector Univ. Dr.	Universitatea din București